

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/178845,Uroczystosci-rocznicowe-w-Hajnowce.html>
08.04.2026, 22:22

Uroczystości rocznicowe w Hajnówce

10 lutego 2023 r. mieszkańcy Hajnówki uczestniczyli w obchodach 83. rocznicy pierwszej deportacji Polaków w głąb Związku Sowieckiego oraz 72. rocznicy śmierci mjr. Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki”. Jedno i drugie wydarzenie jest mocno wpisane w lokalną świadomość historyczną.

Wszystkie sowieckie represje, poczynając od 1939 r., były skierowane przeciwko polskiej ludności o bardzo silnym patriotycznym potencjale, co stanowiło faktyczne zagrożenie dla obcej władzy. Mimo tego do 1944 r. udało się w dużej mierze utrzymać narodowy charakter Hajnówki i obszaru Puszczy Białowieskiej, stąd decyzja mjr. „Łupaszki”, aby w tym czasie w tej lokalizacji poszukiwać schronienia dla żołnierzy z Wileńszczyzny, a także dla córki Pana Majora – Basi.

Pamięć o tym mieszkańcy Hajnówki wyrazili, fundując dwie tablice w kościele pw. św. Cyryla i Metodego, który jest od momentu powstania centrum patriotycznych obchodów. Od samego początku zamierzenie związane jest z ideą łączenia pokoleń – Sybiraków i żołnierzy podziemia z młodzieżą. Stąd tegoroczna inicjatywa, w której głównymi elementami były koncert zatytułowany „Dlaczego mnie o was w szkole nie uczyli?”, złożony z utworów Andrzeja Kołakowskiego i tekstów literackich recytowanych przez Dariusza Kowalskiego, a po koncercie wykład poświęcony historii poszukiwań miejsca pochówku mjr. „Łupaszki”. Wykład zaprezentował prof. Krzysztof Szwagrzyk – zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej. Uczestnicy obchodów mieli okazję dowiedzieć się, skąd brał się opór polskiego społeczeństwa wobec władzy komunistycznej, jaka była geneza podziemia niepodległościowego, a także tego, w jaki sposób doszło do odnalezienia szczątków mjr. Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki”.

Na zakończenie obchodów uczestnicy złożyli kwiaty pod tablicą przypominającą o deportacjach oraz tablicą upamiętniającą mjr. Zygmunta Szendzielarza w hajnowskim kościele pw. św. Cyryla i Metodego. Wspólnej modlitwie przewodniczył ks. kan. Zygmunt Bronicki.

Organizatorów, czyli Stowarzyszenie Historyczne im. Danuty Siedzikówny „Inki” bardzo cieszy frekwencja. Oprócz oficjalnych delegacji w Hajnowskim Domu Kultury zebrało się ok. trzystu osób, głównie młodzież oraz uczestnicy projektu „Łączka i inne miejsca poszukiwań”. W kularach dorośli uczestnicy podkreślali doniosłość wydarzenia, natomiast młodzież – zadowolenie z udziału atrakcyjnej lekcji historii.

Bogusław Łabędzki

fot. Patrycja Czajkowska-Gurłacz, Bogusław Łabędzki/IPN

11.02.2023